

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Departamentul de istorie antică și arheologie
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Istorie / Arheologie / Istoria artei / Arhivistică

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Introducere în istoria veche universală / <i>Introduction to Ancient World History</i>						
2.2 Titularul activităților de curs	Conf. dr. Ligia Ruscu Conf. dr. Eduard Nemeth						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf. dr. Eduard Nemeth Lect.dr. Silvia Mustăță						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	6	Din care: 3.2 curs	3	3.3 seminar/laborator	3
3.4 Total ore din planul de învățământ	84	Din care: 3.5 curs	42	3.6 seminar/laborator	42
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					44
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					14
Examinări					3
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual					91
3.8 Total ore pe semestru					175
3.9 Numărul de credite					7

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	- Înscrierea disciplinei în contractul de studii
4.2 de competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> • computer, aparat de proiecție
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> • computer, aparat de proiecție

6. Competențele specifice acumulate

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Competențe profesionale</p>	<ul style="list-style-type: none"> • C1. Regăsirea informației despre trecutul istoric. Evaluarea fundamentală a valorii relative a diverselor lucrări de referință (bibliografii, enciclopedii, dicționare de specialitate etc.) și baze de date din domeniul studiilor istorice. <ul style="list-style-type: none"> -Identificarea lacunelor existente în cunoașterea istorică, verificarea stadiului cunoașterii folosind principalele lucrări de referințe existente. Propunerea, la un nivel general, a unor căi de îmbogățire a cunoașterii în legătură cu probleme istorice cu un grad redus sau mediu de complexitate. -Identificarea rapidă și utilizarea corectă a informațiilor din izvoarele istorice (accesibile în limba română sau într-o limbă de circulație internațională) și a informațiilor istorice cu un grad redus și mediu de detaliere. -Interpretarea la un nivel elementar a informațiilor regăsite în lucrările de referințe și în bazele de date pe teme istorice, explicitând principalele concepte, fenomene și procese istorice la care se referă acestea. -Utilizarea adecvată a cunoștințelor de bază privind evoluția generală a istoriografiei, periodizarea istoriei, principalele lucrări de referințe și baze de date referitoare la diferitele epoci, probleme, procese și fenomene istorice, precum și cu privire la organizarea și funcționarea principalelor instituții de informare și documentare publică. • C 2. Stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor. - Analiza critică a izvoarelor istorice, coroborarea conștientă a cunoștințele provenite din afara izvoarelor cu cele provenite din izvoare pentru (re)stabilirea unor fapte și procese istorice, contextualizarea judecăților de valoare existente cu privire la aceste fapte și procese istorice și corelarea, la un nivel elementar, a informațiilor disponibile despre trecutul istoric cu problemele prezente în analizele istoriografice referitoare la epoca respectivă. <ul style="list-style-type: none"> -Aplicarea metodelor criticii interne și externe în studiul izvoarelor istorice editate (texte, mărturii orale, vestigii materiale etc.) în vederea (re)stabilirii cât mai precise a faptelor istorice. -Definirea și prezentarea corectă a principalelor concepte folosite în studiile istorice, în descrierea și analiza etapelor și proceselor din istoria omenirii, stadiul actual al istoriografiei și metodele centrale ale cercetării istorice. -Identificarea limitelor existente în analiza informațiilor despre trecutul istoric, a cauzelor acestor limite, și să propună ipoteze alternative de interpretare a faptelor istorice. -Interpretarea, compararea și relaționarea datelor și faptelor caracteristice principalelor procese și fenomenele istorice, precum și a abordărilor istoriografice legate de acestea. Încadrarea principalelor texte istorice și istoriografice în contextele elaborării lor (genuri și tipuri de texte; grupări și școli istoriografice). • C 3. Prezentarea orală și scrisă, în limba programului de studiu și într-o limbă de circulație internațională, a cunoștințelor de specialitate. -Adaptarea prezentărilor orale sau scrise la solicitări cu grad redus de complexitate ale publicului și la modificarea contextului comunicării. <ul style="list-style-type: none"> -Evaluarea eficacității actului de comunicare a cunoștințelor de specialitate în raport cu stadiul cunoașterii științifice și în raport cu capacitatea de asimilare a receptorilor. -Identificarea și utilizarea a principalelor modalități de comunicare orală, precum și a particularităților prezentării științifice a cunoștințelor de specialitate. -Interpretarea particularităților diverselor contexte în care trebuie prezentate informațiile istorice cu ajutorul conceptelor de bază ale domeniului. -Prezentarea orală și scrisă, cu un grad ridicat de claritate, în conformitate cu standardele academice, a problemelor și contextelor de specialitate cu un nivel redus și mediu de complexitate.
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Competențe transversale</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CT3. Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Înțelegerea specificului marilor civilizații antice și a „matricei lor spirituale”, adică a culturilor care le-au inspirat. Cunoașterea rădăcinilor profunde ale modelului european de civilizație.
7.2 Obiectivele specifice	Cursul și seminarul prezintă marile civilizații antice din Orient, Grecia și Roma. Sunt tratate cu precădere acele zone geografice, care apar în programele școlare: în afară de Grecia și Roma, mai sunt prezentate Egiptul, Mesopotamia, Persia și Israelul (la care se adaugă noțiuni despre India și China). Ponderea cea mai mare o au creațiile culturale și de civilizație: credințele religioase, creațiile artistice, principalele instituții etc., evenimentele politice, sau „istoria tradițională” fiind trecute pe planul II.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Introducere. Geografie. Marile civilizații ale Orientului	Expunere cu aparat de proiecție multimedia	
Sisteme de scriere în antichitate	Expunere cu aparat de proiecție multimedia	
Imperiul Persan	Prelegere cu aparat de proiecție multimedia	
Începuturile civilizației grecești. Polis	Prelegere cu aparat de proiecție multimedia	
Războaiele medice	Prelegere cu aparat de proiecție multimedia	
Religia greacă	Prelegere cu aparat de proiecție multimedia	
Alexandru cel Mare	Prelegere cu aparat de proiecție multimedia	
Roma regală. Începuturile Republicii	Expunere. Conversație	
Extinderea statului roman în Italia și Marea Mediterană	Expunere. Conversație	
Sfârșitul Republicii romane. Principatul lui Augustus	Expunere. Conversație	
Epoca lui Augustus și dinastia iulio-claudiană	Expunere cu aparat de proiecție	
Dinastiile Flaviilor, Antoninilor și Severilor. Criza secolului III	Expunere cu aparat de proiecție	
Dominatul și Tetrarhia	Expunere cu aparat de proiecție	
Imperiul Roman târziu și sfârșitul lumii antice	Expunere cu aparat de proiecție	
Bibliografie		
Al. Diaconescu, <i>Mari civilizații ale Orientului antic</i> , Cluj 2001		
Al. Diaconescu, <i>Zorii primelor civilizații. Curs. (Mari civilizații ale Orientului Antic I). De la „revoluția agricolă” și până la apariția principalelor state orientale</i> , Cluj-Napoca, ed. Accent, 2015 (2016, variantă		

electronică accesibilă pe alexandrudiaconescu.ro)

Al. Diaconescu, *Mari civilizații ale Orientului Antic (ediția a II-a, revăzută și adăugită), Vol. II. Civilizația sumero-akkadiană și asiro-babiloniană*, Cluj Napoca 2012, variantă electronică (alexandrudiaconescu.ro)

Al. Diaconescu, *Civilizația egipteană (Mari civilizații ale Orientului Antic, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Vol. III)*, Cluj Napoca 2010, variantă electronică accesibilă pe alexandrudiaconescu.ro.

Al. Diaconescu, *Istoria evreilor în antichitate și începuturile creștinismului* (<http://www.alexandrudiaconescu.ro>).

N. Lascu, H. Daicoviciu, *Crestomație pentru istoria universală veche. Partea a II-a*, București 1962

C. G. Starr, *A History of the Ancient World*, New York 1965

A. Aymard, J. Auboyer, *L'Orient et la Grèce antique*, Paris 1985

M. Eliade, *Istoria credințelor și ideilor religioase I-III*, București 1981

R. Tanton, *Istoria generală a științei I: Știința antică și medievală*, București 1970

J. Deshayes, *Civilizațiile vechiului Orient I-III*, București 1976

E. Condurachi, *Curs de istoria Orientului antic I*, București 1980

S. Moscati, *Vechi imperii ale Orientului*, București 1982

S. Donadoni, *Omul egiptean*, București 2001

J. Auboyer, *Viața cotidiană în India antică*, București 1976

J. Gernet, *Lumea chineză I*, București 1985

A. Bonnard, *Civilizația greacă I-III*, București 1968

P. Lévêque, *Aventura greacă I-II*, București 1987

Fr. Chamoux, *Civilizația greacă I-II*, București 1985

W. Schuller, *Griechische Geschichte*, München 1995

J. Bleicken, *Die athenische Demokratie*², Paderborn 1994

C. M. Bowra, *Periclean Athens*, London 1975

N. Platon, *Civilizația egeeană I-IV*, București 1988

A. M. Snodgrass, *Grecia epocii întunecate*, București 1994

J.- C. Poursat, *Grecia preclasică de la origini pînă la sfîrșitul secolului VI*, București 1998

E. Lévy, *Grecia în secolul V, de la Clistene la Socrate*, București 1998

P. Carlier, *Secolul al IV-lea grec pînă la moartea lui Alexandru*, București 1998

J.- P. Vernant, *Omul grec*, București 2001

G. Glotz, *Cetatea greacă*, București 1992

J.- P. Vernant, *Mit și gândire în Grecia antică*, București 1995

E. R. Dodds, *Grecii și iraționalul*, Iași 1998

P. Veyne, *Au crezut grecii în miturile lor?*, București 1996

Theodor Mommsen, *Istoria romană*, București 1987

A. Giardina (coord.), *Omul roman*, Iași 2001

Jérôme Carcopino, *Viața cotidiană în Roma la apogeul Imperiului*, București 1979

Eugen Cizek, *Mentalități și instituții romane*, București 1998

Pierre Grimal, *Civilizația romană*, București 1973

Niels Hannestad, *Monumentele publice ale artei romane*, București 1989

Richard Brilliant, *Arta romană de la Republică la Constantin*, București 1979

Robert Étienne, *Viața cotidiană la Pompei*, București 1970

J. Berry, *Totul despre Pompei*, Enciclopedia RAO, f.a.

J. Williams, *Augustus*, ed. Polirom, 2017

A. Barrett, *Caligula*, ed. ALL, 2008

E. Champlin, *Nero*, ed. ALL, 2007

J. Benett, *Traian*, ed. ALL, 2008 (*Trajan. Optimus Princeps. A Man and Times*, Rutledge, London 2000).

A.R. Birley, *Hadrian*, ed. ALL, 2007 (*Hadrian, The Restless Emperor*, Rutledge, London 2000)

A.R. Birley, *Marcus Aurelius: A Biography*, Rutledge, London 2000.

A.R. Birley, *Septimius Severus: The African Emperor*, Yale University Press, 1989

W. Stephen, *Diocletian and the Roman Recovery*, Rutledge, London 1997.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Introducere. Cronologie. Izvoare	Discuție / surse	
2. Religia în Egipt și Mesopotamia	Discuție / surse	
3. Suveranul în Egiptul antic	Discuție / surse	

4. Arhitectura în Egipt și Mesopotamia	Discuție / surse	
5. Civilizația minoică și miceniană	Discuție / surse	
6. Atena și Sparta	Discuție / surse	
7. Artă și arhitectură greacă în epocile arhaică și clasică	Discuție / surse	
8. Civilizația elenistică	Discuție / surse	
9. Familie și societate și viață cotidiană la romani	Discuție / surse	
10. Religia romană	Discuție / surse	
11. Instituții politice ale Romei republicane	Discuție / surse	
12. Principatul lui Augustus	Discuție / surse	
13. Arhitectura romană	Discuție / surse	
14. Artele plastice romane	Discuție / surse	

Bibliografie

Al. Diaconescu, *Mari civilizații ale Orientului antic*, Cluj 2001
Al. Diaconescu, *Civilizația egipteană (Mari civilizații ale Orientului Antic, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Vol. III)*, Cluj Napoca 2010, variantă electronică accesibilă pe alexandrudiadiconescu.ro.
Sergio Donadoni (coord.), *Omul egiptean*, Iași 2001
André Aymard, Jeannine Auboyer, *L'Orient et la Grèce antique*, Paris 1985
Claire Lalouette, *Civilizația Egiptului antic*, București 1987
Sabatino Moscati, *Vechi imperii ale Orientului*, București 1982
Nicolas Platon, *Civilizația egeeană*, București 1988
A. M. Snodgrass, *Grecia epocii întunecate*, București 1994
Jean-Claude Poursat, *Grecia preclasică de la origini până la sfârșitul secolului VI*, Istoria Greciei antice I, București 1998
Edmond Lévy, *Grecia în secolul V. De la Clisthenes la Socrate*, București 1998
François Chamoux, *Civilizația elenistică I*, București 1985
Theodor Mommsen, *Istoria romană*, București 1987
A. Giardina (coord.), *Omul roman*, Iași 2001
M. Bordet, *Istoria Romei antice*, București s.a.
M. Cary, H. H. Scullard, *Istoria Romei până la domnia lui Constantin³*, București 2008
Jérôme Carcopino, *Viața cotidiană în Roma la apogeul Imperiului*, București 1979
Eugen Cizek, *Mentalități și instituții romane*, București 1998
Pierre Grimal, *Civilizația romană*, București 1973
Niels Hannestad, *Monumentele publice ale artei romane*, București 1989
Richard Brilliant, *Arta romană de la Republică la Constantin*, București 1979
Robert Étienne, *Viața cotidiană la Pompei*, București 1970
J. Berry, *Totul despre Pompei*, Enciclopedia RAO, f.a.
J. M. C. Toynbee, *The Art of the Romans*, London 1965

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Competențele dobândite prin absolvirea cursului și seminarului vor acorda absolventului în primul rând capacitatea de a preda istoria antică universală la cursurile gimnaziale și liceale. În plus, el va dobândi abilități în a analiza izvoare istorice diverse (de la cele literare la produsele plasticii și arhitecturii).

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea conținutului cursului și seminarului și înțelegerea fenomenelor istorice	Examen scris cu testarea întregii materii (inclusiv de seminar)	80%

10.5 Seminar/laborator	Participare activă. Prezentare de teme		20%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> notă de trecere pentru fiecare dintre cele trei componente ale cursului: Orientul antic, Grecia și Roma 			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

E. Nemeth